

EDITORIAL

Sulsugon an dalan han dako nga pagsulong

Ha bug-os nga tuig han 2020, haros waray hunong an gin-antos han katawhan Pilipino ha susrunod nga paglasurbo ngan pagpapakuri tungod han militarista ngan kontra-katawhan nga baton han rehimen Duterte ha pandemya han Covid-19 ngan ha susrunod nga kalamidad. Gintalikdan han dunot nga rehimen an iya obligasyon nga batunon an pankalibsugan nga panginahanglan ngan pakabuhi han katawhan. Igin-imponer hini an mga matalumpiguson nga pitad nga nagpagrabe han pagkukuri ngan kagutom.

Ha kabaraka nga magkamayda hin dako nga pag-alsa han katawhan atubangan han krisis sugad han nahitatabo ha iba nga nasud, gin-gagamit ni Duterte an panguwat ngan panarhug, ha usa nga gapil; ngan kamadarahug ngan armado nga pananalumpigos ha luyo nga gapil. Hini nga naglabay nga mga bulan, dugang nga gin-pagrabe an pagpuyoy ha masmidya ngan an kampanya nga *red-tagging* ngan pagpasarang han dis-impormasyon, buwa ngan mga basura nga pahayag.

Kadungan hini, gin-gamit ni Duterte an pinakamaiha nga

"lockdown" ngan paghuhugot ha paggios han mga tawo, ngan surbeylans, pagpipriso ngan susrunod nga mga pagpatay ha mga kilalado nga rebolusyonaryo nga pwersa, panmasa nga lider ngan mga aktibista. Pinakagrabe, iginligis niya an bag-o nga balaud ha terorismo nga nag-iimponer han pasista nga diktadura hin diri nagdedeklara han balaud militar.

Pinakakatuyuanan han paggamit hini nga mga taktika han saywar ngan pananalumpigos amo an bayugon an mga nasyunal-demokratiko nga pwersa ngan mga organisasyon masa, ngan ulangon hira ha pagde-

pensa ha ira katungod, katalwasan ngan kinabuhi. Tuyo hini nga pugngan hira nga makapagyakan agud igawas an mga araba han nasud, piayon an demokratiko nga kagiusan masa ngan pugngan an paghiluag han mga demonstrasyon ha kakalsadahan.

Ginsasamok ni Duterte an huna-huna han katawhan agud igsarang an ira atensyon ha dirudilain nga karukayaknon agud humirayo an ira panhuna-huna ha mga prinsipal ngan dagmit nira nga problema nga durot han kurapsyon, pagpasibaya ha masa ngan pagprayoridad ha interes han pipira.

Hini nga naglabay nga mga bulan, napugngan nga maglarab ha porma hin hiluagan nga protesta an hilarum nga kangalas han katawhan ha mga sala, krimen ngan pagpasibaya han rehimen ni Duterte ha obligasyon hini ha katawhan atubangan han pandemya. Kalakip hini an pag-iban han badyet ha pan-

kalibsugan nga serbisyo ngan an baton ha kalamidad, waray libre ngan matatapuran nga *testing* han Covid-19, kulang nga ayuda ha mga nawarayan hin trabaho ngan kita ha kasyudaran ngan ha parag-uma ha kabaryuhan, himubo nga sweldo han mga nars ha mga pampubliko nga hospital, pagprayoridad han pagpalit han mga helikopter, *fighter jet*, pribado nga *jet* ni Duterte ngan han iya mga heneral, bomba ngan iba pa nga gamit pan-gerra, pagtugot nga ibanan an sweldo han mga trabahador, ha kurapsyon ha pagpalit han mga *personal protective equipment* ngan kagamitan medikal, kurapsyon ha PhilHealth, paghahatag han pamunuan ha pag-atubang ha pandemya ha mga heneral imbes nga ha mga doktor, sobra-sobra nga pangutang para ha negosyo pan-imprastruktura han pipira nga oligarko, plano nga pagdugang han buhis ngan paluyo-luyo pa nga mga pitad nga pabug-at ngan pakuri ha katawhan.

Subay ha gin-uunod han kontra-katawhan ngan kontra-kablas nga badyet ha 2021 nga nakatalaan nga ipasa han reaksyunaryo nga kongreso, magrabe pa an pasakit nga gin-aagian han katawhan. Magpadayon an pagprayoridad ha mili-

tar ngan ha mahugaw nga gerra kontra katawhan, ha negosyo han mga oligarko, ha korapsyon ngan pagpabor ha mga alipures ngan mga tuptup nga pulitiko, ha pangangandam para ha eleksyon 2022; samtang padayon nga ginpapabay-an an pakabuhi, pampubliko nga panlawas ngan edukasyon.

Kinahanglan ig-anak han katawhan Pilipino an hiluagan ngan hugot nga kagiusan protesta ha mga tiarabot nga bulan kontra ha mga pakuri ngan pabug-at nga mga palisiya. An pagprotesta an yawe agud pugngan nga maipatuman an bag-o nga buhis ngan iba pa nga mga patlisiya ngan mga pitad nga magluludlod ha panginabuhian han masa.

Kinahanglan pursigido nga pakusgon han mga nasudnon-demokratiko nga pwersa an buruhaton ha pagpukaw, pag-organisa ngan pagpagios ha hiluag nga masa nga trabahador, parag-uma, kabatan-unan, pankalibsugan nga trabahador, mga waray trabaho, propesyunal ngan iba pa nga sektor nga ginlalarburbo han krisis ha ekonomiya ngan panginabuhi.

Samtang ginsasagang an pasista nga pangangatake han rehimen Duterte, kinahanglan hugot nga ka-

tinan an magpaso nga isyu han katawhan. Paningkamutan nga bug-usion an pagkaurusa han bug-os nga nasud ha usa nga klaro ngan simple nga ungara atubangan han pandemya, kalamidad ngan krisis ha ekonomiya. Ibuksas an kontra-katawhan ngan kontra-kablas nga rehimen US-Duterte ngan an nagnanaknak nga kadunutan han naghadhi nga sistema.

Kinahanglan pursigido nga magpropaganda gamit an mga porma nga direkta natuhob ha masa samtang nagpapakaupay ha pagkontra ha disimpormasyon ha masmidya ngan *social media*. Kinahanglan pira kabeses nga pahiluagon ngan pakusgon an mga organisasyon masa para ipahayag an ira mga demanda ngan mga ungara.

Kinahanglan pag-adman, analisisaron, isuma ngan ungbawan an nagin mga kakusgon ngan kaluyahan ha pagpukaw, pag-organisa ngan pagpagios ha gatus-gatos kayukot o milyun-milyon nga katawhan ha butnga han pandemya ngan kalamidad ngan ha atubangan han waray wantas nga pasista nga panmuypoy ngan brutalidad han tiraniko nga rehimen.

Ha basaranan han pag-ebalwar han mga buruhaton ha naglabay nga tuig ngan ha pagtantiya ha presente nga kusog, kinahanglan ilatag an mga responsabilidad ngan planuhon an masunod nga mga pitad ha maabot nga tuig. Kinahanglan magserbe ini ha pagkab-ot han katuyuanan nga bug-usion an hiluag nga katawhan ngan ig-anak an hiluagan nga pagrabunos han mga protesta ngan mga pakigbisog agud ipasulong an interes han masa.

Kinahanglan pakusgon an pagkakaurusa ngan determinasyon han ngatanan nga nasyunal-demokratiko nga pwersa agud sugbungon an magbug-at nga responsabilidad luyo han tarhug han panmuypoy ngan mga paghuhugot ha tahub han pandemya.

Sakob hin pira kasemana, igselebrar han Partido an ika-52 nga anibersaryo hini. Ginpapanmulat han hiluag nga masa ngan han ira mga rebolusyunaryo nga pwersa ini nga okasyon agud igselebrar an mga nakab-ot ha nakalabay nga tuig, tantiyahon an ira kusog, ngan iplatar an mga responsabilidad agud makab-ot an mas hitaas pa nga rebolusyunaryo nga kadaugan ha 2021.

AB

Bolyum LI Ihap 23 | Disyembre 7, 2020

Igin-gagawas an *Ang Bayan* ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ngan Ingles.
Nakarawat an *Ang Bayan* han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

 [instagram.com/prwcnewsroom](https://www.instagram.com/prwcnewsroom)

 [@prwc_info](https://twitter.com/prwc_info)

 cppinformationbureau@gmail.com

Gin-uunod

Editorial: Sulsugon an dalan han dako nga pagsulong	1
Paghitaas han mga presyo	3
2020: Luun-luon nga mga kalamidad	4
Mga protesta han katawhan	5
Papagbatunon hi Duterte!	5
Berdugo nga sundalo ngan pulis, gin-ambus	5
Atake kontra ha mga konsultant han NDF	6
Patay nga lawas han mangaraway	6
Iroy, gin-akusaran nga membro han BHB	7
Waray maupay nga plano para ha bakuna	7
Ha madagmit nga pulong	8
Paglapay han Cuba ha pandemya	9
250 milyon nga nagprotesta ha India	10
Protesta ha Guatemala kontra neoliberalismo	10
Protesta ha France kontra ha pasismo	10

An *Ang Bayan* igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

Maluya an kita kundi nahitaas an mga presyo

Hadton Hunyo, ginsering han Bangko Sentral ng Pilipinas nga mamementinar han nasud nga himubo an pankabug-usan nga tantos han implasyon tungod kay himubo an *demand* (o kadamo han mga naruyag pumalit) para ha mga produkto ilarum han pandemya. Sukwahi hini, tulo na kabeses humitaas an implasyon yana nga tuig (Hulyo, Oktubre ngan Nobyembre). Ha pinakaurhi nga datos, inabot na ha 3.3% an tantos han implasyon. Pinakadako an umento han mga presyo han produkto nga pagkaon.

Ha aktwal, hinamubo an gastos (o konsumo) han mga pamilya nga Pilipino ha syahan nga higayon sakob hini nga nakalabay nga duha kadekada. Hinamubo hin 13% ha ikaduha nga kwarto ngan 7% ha ikatulo nga kwarto han tuig an kabugusan nga gastos han mga Pilipino itanding ha pareho nga panahon hadton 2019. An paghimubo han *demand* prinsipal nga bunga han pagsanglad ngan diri pa nababawi nga kita tikang pa han iginpatuman an maihaan nga *lockdown*.

Tikang han Marso tubtub Oktubre yana nga tuig (duha kakwarto), nagluros an gastos ha edukasyon ngan personal nga mga produkto ngan serbisyo nga kagsuban ginpupun-an han impormal nga ekonomiya. Dagko liwat an iginluros han gastos ha makahurubog nga irinumon ngan sigarilyo, panapton, gamit ha panimalay, pagliliaw ngan pagkaon ha gawas han balay (restawran ngan *hotel*). Pinakadagko an iban ha gastos ha transportasyon (nagluros hin 62% han ikaduha nga kwarto ngan 21% ha ikatulo). Ha butnga han pandemya, linuros pa an gin-gastos han mga pamilya para ha kalibgsugan (-9%) luyo han panginahanglan para ha sanitasyon, *testing* ngan pagpakusog han resis-

tensya.

Aada ha abereyds nga 6% an iginhitaas han gastos ha pagkaon ha sakob han balay, pareho la ha paghitaas ha nakalabay nga mga tuig, luyo han mga pagkautod han suplay, mga tigda nga paghitaas han presyo ngan pag-iban ha konsumo han pagkaon ha gawas han balay (restawran ngan *take out*).

Guti la an iginhitaas ha gastos ha komunikasyon (1%) luyo han pagpatuman han mga *online class* ngan mga kaayusan nga *work-from-home*. Mas dako pa an iginhitaas han gastos dinhi han mga Pilipino ha pareho nga panahon han 2018-2019 (3.3%).

Humitaas pa gihapon an gastos para ha plete ha balay ngan mga kabaraydan ha mga pampubliko nga yutilidad (kuryente, tubig ngan iba pa) hin 7% luyo han mga saad han mga pribado nga kompaniya nga diri anay manunukot.

Ha luyo nga bahin, nagmenos an konsumo han Pilipinas han gin-import nga bugas hin tubtub 13.3% itanding ha 2019, subay ha usa nga sumat tikang ha agrikultural nga ahensya ha US (Global Agricultural Information Network). Bisan ini kun gintugutan han gubyrno an importasyon tubtub 3.73 milyon metriko-

tonelada (MT) nga bugas tikang Enero tubtub Agosto (mas dako hin 43% kumpara ha pareho nga panahon hadton 2019). Aada ha 1.64 milyon MT la an aktwal nga inabot ha nasud durot han paghuhugot han mga pagbibyahe han bugas ha panahon han pandemya.

Hinamubo gihapon an konsumo han Pilipinas han karne nga baka hin 21%. Subay ha nagin padron ha nakalabay nga mga bulan, ginta-tantiya nga hinamubo liwat hin 20% an produksyon han karne nga baboy (durot na liwat hin African Swine Fever) ngan 15% ha produksyon han manok. Hinamubo liwat an konsumo ha gatas nga 99% gin-iimport han nasud.

Sigon ha sarbey nga ginhimo han BSP hadton Setyembre, kulang pa gihapon an kita han mga pamilya luyo han pag-abre han ekonomiya hadton Hulyo. Ginpuyas na an mga tirok han kadam-an han katawhan. Sigon ha institusyon, mas naghimubo pa an ihap han mga pamilya nga mayda kapas nga magtirok, tikang 37.8% hadton Enero-Marso, ngadto ha 24.7% ha ikatulo nga kwarto han tuig.

Sigon ha mga datos mismo han estado, permanente an paghitaas han mga presyo han pagkaon labina kahuman ipatuman an balaud han TRAIN hadton 2018.

Tikang 2016 tubtub 2019, humitaas an presyo han mga utanon sugad han ampalaya, taron, karobasa, kamatis, karot, rodyas ngan patatas.

Naghitaas liwat an presyo han isda pareho han bangus, galunggong (₱34) ngan tilapya (₱10).

Sukwahi ha iginrarakudako nga paghimubo han presyo han bugas durot han Rice Importation Liberalization Law, naghitaas pa hin guti an abereyds nga presyo han bugas tikang ₱41.72 kada kilo hadton 2016 ngadto ha ₱42.73 han 2019. Aada ha ₱45/kilo ini ha 2020 ha luyo han todo nga importasyon tikang ha Vietnam ngan Thailand ngan diru-diretso nga pagbagsak han presyo han lokal nga humay ngadto ha ₱7-₱12 kada kilo.

MULA SETYEMBRE 2020 - DISYEMBRE 5, 2020

PAGTAAS NG PRESYO NG BILIHIN KADA KILO

 BANGUS P20
 GALUNGGONG P80

 P30 hanggang **P150**
abereyds na itinaas ng presyo ng mga gulay

 KARNENG BAKA
SEPT 2020 P322
DEC 2020 P380

 KARNENG BABOY
SEPT 2020 P224
DEC 2020 P320

2020: Luun-luon nga kalamidad

Pira katuig antes sumakob an 2020, kalakip na an Pilipinas ha mga nangununa ha magkalain-lain nga listahan han mga nasud nga bulnerable ha mga epekto han *climate change*. Hadto pa gin-aatubang han nasud an kadelikaduhan ha mga natural nga kalamidad tungod ha lokasyon hini. Kundi nagigin mas grabe an destroso hini ha katawhan tungod ha baga-delubyo nga mga pagpapakuri han mga naghahadi ha nasud.

Kasagaran nga nasulod ha teritoryo han Pilipinas an 19–20 nga bagyo kada tuig, diin unom tubtub siyam an naigo ha katunaan. Tungod ini kay nakaatubang an nasud ha Pacific Ocean diin nabubug-os an 60% han mga bagyo.

Kundi tungod ha pagbabag-o ha klima, lima kabeses na nga mas agsub an natural nga mga kalamidad nga naigo ha nasud yana itanding hadton 1980, ngan mas magkusog na liwat ini. Pira ha pinakamagkusog nga bagyo nga naglasurbo ha nasud hini nga naglabay nga dekada amo an Sendong (2011), Pablo (2012), Yolanda (2013), Glenda (2014) ngan Ompong (2018). Masobra ₱216 bilyon an gintirig-ob nga danyos hini, ngan maabot ha 13,000 an namatay.

Hini la nga Oktubre tubtub Nobyembre, upat nga magkusog nga bagyo an susrunod nga lumasurbo ha nasud, pumatay ha diri mamenos ha 115 nga kinabuhi ngan ha konserbatibo nga pagtantiya nagbilin hin masobra ₱45 bilyon nga danyos. Usa hini an bagyo nga Rolly, nga amo an pinakamakusog nga bagyo ha bug-os nga kalibutan yana nga tuig. Kadungan liwat han mga nagagi nga bagyo an mga grabe nga pagbaha nga urhi nga naeksperyensyahan hadton 2009, ngan mga pagtimpag han tuna.

Nagpapaso an kalibutan

Gin-anunsyo hini nga katapusan nga kwarto han tuig an pagsulod han panahon han La Niña kahuman an haros usa kadekada. Tungod ha diri ordinaryo nga pagpaso han Pacific Ocean, ginlalauman nga madamo, maagsub ngan makusog an mabubug-os nga mga bagyo. Mas dako liwat an ginlalauman nga bol-yum han mga pag-uran nga posible magdurot hin mga *flashflood*, *landslide*, ngan paglapwas han mga dam ngan salog.

Gintutudlok nga hinungdan han madagmit nga pagbabag-o ha klima han kalibutan an pagbubuga hin mga *greenhouse gas*. Ini nga mga gas (prinsipal an *carbon dioxide*) natatambak ha atmospera ngan nagpipreso han paso han kalibutan, sanglit nahitaas an temperatura han kalibutan nga hinungdan han pagkaruba han daan nga balanse han klima.

Kalakip an 2020 ha tulo nga pinakamapaso nga tuig ha kasaysayan. Kun diri ig-uubos hin 6% an produksyon han lana, gas ngan karbon kada tuig, poyde ini magdurot hin grabe nga kadelikaduhan. An mga ginsering nga industriya an pinakadagko nga nakontribwer ha pagpaso han temperatura han kalibutan. Nangunguna dinhi an mga nasud nga sentro han kapitalismo –

an China, US ngan EU.

Ha Pilipinas, nangunguna nga nagbubuga hini nga mga gas an mga planta han kuryente nga ginpapadalagan han karbon. Hini la nga Oktubre, 22 pa nga mga bag-o nga planta an gintugutan nga tindugon komo kadugangan ha presente nga nag-oopereyt nga 28. Iginsubasta gihapon an mga deposito han karbon ha Zamboanga Sibugay. Usa liwat nga rason han pagbubuga han *greenhouse gas* an hiluagan nga pagkakaalbo ngan pagmimina ha mga kagugub-an.

Pandemya, epidemya ngan iba pa nga mga kalamidad

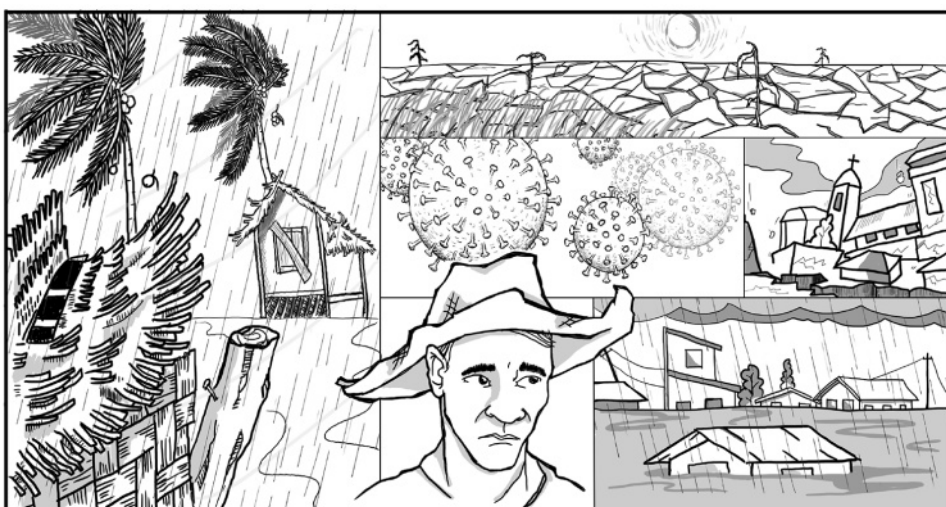
Samtang, an Covid-19 nga una nga nairehistro ha nasud hadton Marso inabot na ha masobra 400 kayukot an natapnan. Masobra 8,500 na an namatay ha mga nagkasakit.

Pag-abre pa la han tuig bumuto na an bulkan nga Taal ha Batangas nga dayon nga nagpaebakwet ha masobra 168,000 nga mga residente. Nagdurot liwat hin masobra ₱ 4.3 bilyon nga danyos an nasering nga kalamidad.

Nagdamo ngan nag-agsub liwat an mga paglinog, nga hadto naabot la hin siyam tubtub 18 nga mayda magkalain-lain nga kusog. Tikang ha abereyds nga 2.2 kada adlaw hadton 2011, nagdamo ini ngadto ha abereyds nga 35 kada adlaw yana nga tuig. Kun hadton 2011 lima la nga linog an mayda kakusgon nga *magnitude* 6 tipaigbaw, yana umabot na ini ha walo.

Tungod ha mga pagbaha, nagdamo an mga kaso han nagkakasakit han leptospirosis. Sakob la hin tulo kasemana tikang Nobyembre 12, umabot na ha 89 an kaso han sakit ha usa pa la nga hospital. Masobra katunga ini han nairehistro tikang Enero nga 163.

Hadton Pebrero, nagsamwak an pandemya nga African Swine Fever ha mga baboy ngan padayon pa gihapon nga nasamwak ha magkalain-lain nga prubinsya. Masobra lima kayukot na an nairehistro nga kaso han sakit ha mga baboy.

NTF-ELCAC, bungkagon!

Nagprotesta an 100 nga aktibista ha Quezon City hadton Disyembre 4 agud **ipanawagan an pagbungkag han NTF-ELCAC ngan paghahatag han pondo hini ha katawhan.** Diri la gin-gagamit an pondo hini para ha *red-tagging*, ginhihimo liwat ini nga gatasan han mga heneral ngan kontra-komunista nga propagandista han rehimen. Kundi, gamiton na la an pondo para ha ayuda, iparalit han bakuna o di ngani subsidyo ha mga estudyante nga naghahimokuri ha *online* ngan *blended learning*.

CBA han mga trabahador han Nexperia, daug

Malinampuson nga naiinsister han mga trabahador han Nexperia an mga mahinungdanon nga CBA kontra ha kompaniya. Kalakip ha mga benepisyo nga ira naidaug an paghahatag hin kompensasyon o *retroactive pay* han Nexperia para ha **unom kabulan nga waray operasyon tungod han lockdown ngan dugang nga sweldo kada tuig tikang ha 2021.**

Yawe ha ira kadaugan an serye nga mga paggios han mga trabahador, kalakip na dinhi an *silent protest* nga ginhimo hadton Nobyembre 24 agud ig-insister an panginabuhin ngan kalibsugan butnga han pandemya.

Misa han pasasalamat ngan pakikiusa, ginhimo

Naghimo hin misa han pasasalamat ngan pakikiusa an mga residente han Barangay IVC, Marikina hadton Disyembre 5 komo pagkilala ha mga organisasyon nga bumulig ha ira ha panahon han kalamidad ngan **agud ipahayag an ira pagkontra ha mga kontra-kalibungan nga proyekto.** Antes hini, nagkamayda liwat hin paggios para ha dagmit nga ayuda an mga residente nga apektado han bagyo nga Rolly ha Freedom Park, Marikina hadton Nobyembre 21 ngan 25. Gintatantiya nga maabot ha ₱ 30 kabilyon an mga naruba nga mga pananag-iyang panginabuhin ha syudad pa la.

Ika-157 nga Adlaw ni Bonifacio:

Papagbatunon hi Duterte, ipakigbisog an panginabuhin!

Ha pangunguna han Kilusang Mayo Uno, nagprotesta an masobra 6,000 katawo ha University of the Philippines, Diliman, Quezon City hadton Nobyembre 30. Guliat nira an panawagan para ha katalwasan, trabaho ngan katungod.

Gintitipahan nira an nagpapadayon nga *red-tagging* han rehimen ngan pagpapatuman han Anti-Terror Law nga gin-gagamit agud pugngan an mga kritiko hini. Sering nira, gin-gamit han mga upisyal-militar an pagbista ha Senado hadton Nobyembre 24 agud magpasamwak hin disimpormasyon ngan buwa ha mga lehitimo nga demokratiko nga organisasyon ngan kongresista.

Kadungan han adlaw han pagkatawo ni Andres Bonifacio, ginhihinumdom liwat han mga kabatan-unan nga aktibista an ika-22 nga anibersaryo han Anakbayan. Nagsaad hira nga igpapadayon an pakig-away ni Bonifacio para ha nasyunal nga demokrasya ngan katalwasan.

Ha Baguio City, nagtirok an mga aktibista ha Malcolm Square. Gintipahan nira an paghatag han katungod han lokal nga guberno ha SM Prime Holdings agud upayon an Baguio City Market. Sering nira, iginbasura han syudad an rekomendasyon han mga

parupaninda kontra hini. Maku-sog liwat nira nga gintipahan an *red-tagging* ha mga aktibista ha rehiyon.

Kadungan hini nagkamayda liwat hin programa ha mga bungto han Sta. Rosa, Cabuyao ngan Calamba ha Laguna ngan Plaza Miranda, Angeles City ha Pampanga. Ha Panay, nagprotesta liwat an Kadamay ha Jaro, Iloilo samtang mayda liwat programa ha Kalibo, Aklan ngan Roxas City, Capiz. Mayda liwat paggios an Bayan-Negros ha Bacolod City. Nagkamayda hin tarhuyag ha Mandaue City, Cebu ngan Balanga, Bataan kahuman atakihon han mga pulis an mga raliyista. Ha Davao, nagkamayda hin paggios ha Bankerohan Public Market ngann Freedom Park, Roxas Avenue ha pangunguna han Kilusang Mayo Uno-Southern Mindanao.

Ginhinumdom liwat hini nga adlaw an ika-56 nga anibersaryo han Kabataan Makabayan. **AB**

Berdugo nga sundalo ngan pulis ha NEMR, gin-ambus

GIN-AMBUS HAN BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-Agusan del Norte an nag-ooperasyon nga yunit han 29th IB ha bubkiron nga parte han Barangay Bangonay, Jabonga, Agusan del Norte. Napatay ha agway hi Master Sergeant Aberto samtang namatay ha hospital an usa pa nga upisyal.

Naghimo hin nakapokus nga operasyon militar an 29th IB ha nasering nga barangay tikang pa Nobyembre 12. Iginreklamo han mga residente an pananarhug ngan pariringgal han mga sundalo ha lugar.

Gin-ambus han usa nga yunit han BHB-Surigao del Norte an nagpapatrulya nga sarkyan han Philippine National Police ha Barangay Mayag, Sison. Samaran an usa nga pulis. Responsable an PNP-Sison ha pagpatay ha negosyante ngan amay han usa nga Pula nga mangaraway nga hi Josefin "Lalo" Calang hadton Nobyembre 26.

Mga atake han GRP ha mga konsultant han NDF, waray wantas

Hugot nga ginkukundenar han Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) an waray wantas nga pangatake han rehimen Duterte ha iya mahugaw nga gerra kontra ha rebolusyunaryo nga pwersa ngan ha katawhan Pilipino. Hadton urhi nga parte han Nobyembre susrunod hini nga gin-atake an lima nga konsultant han National Democratic Front of the Philippines (NDFP) ha eres-torya pankamurayawan. Talapas ini ha Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees (JASIG) nga naggagarantiya ha ira seguridad.

Hadton Nobyembre 25, dapit alas tres han kaagahon, gin-atake han mga pulis an gin-uukyan nga balay ha Angono, Rizal han mag-a-sawa nga Eugenia Magpantay ngan Agaton Topacio ngan ginpatay hira samtang waray gud kapas umato. Pareho nga 69 anyos na an mag-a-sawa, mayda mga sakit sugad han *diabetes* ngan rayuma ngan dako an posibilidad nga nakaturug hira ha panahon han pagpatay ha ira. Hadto anay hira mga upisyal han Partido nga nagretiro tungod ha mga sakit.

Grabe nga nangangalas an mga berdugo ha mag-asawa sanglit waray na hatagi hin higayon nga mabuhi pa. Sugadman, diri hira mahihingalimtan han mga gintatalumpigos ngan gintitiyupi nga masa, labina ha Central Luzon, tungod ha sobra upat kadekada nga pagserbe

nira ha rebolusyon. Hadto anay kaapi han Kawanihang Pampulitika han Komite Sentral hi Magpantay ngan usa ha mga nangunguna nga kadre han Partido nga nangandam ngan nagtirok han mga delegado para ha Ikaduha nga Kongreso han PKP hadton 2016. Hi Topacio naman hadto anay kaapi han National Operational Command han Bagong Hukbong Bayan (BHB), ngan hadto anay sekretaryo han Central Luzon Regional Party Committee.

Mahugot liwat nga ginkukundenar han PKP an diri makatadungan nga pagsentensya han korte ha Quezon City hadton Nobyembre 27 hin bug-os nga kinabuhi nga pagkapriso kanda Benito Tiamzon ngan Wilma Austria. Subay ini ha mga hinimu-himo nga kaso han *kidnapping* ngan iligal nga detensyon nga igin-salawad kontra ha ira. Kasumpay i-

ni han pag-aresto han BHB-Southern Tagalog kanda Lt. Abraham Casis (nga yana retirado na nga heneral) ngan ha lima pa nga iba nga mga sundalo komo *prisoner-of-war* (POW) hadton 1988 pa. An pagdisarma ngan pagkatin ha mga tawuhan han militar komo POW o mga dakop ha gerra han BHB usa nga lehitimo ngan makatadungan nga pitad ha pakiggerra.

Samtang, gin-aresto an hadto anay konsultant han NDFP nga hi Alfredo Mapan samtang nagtatrabaho ha Phividec hadton liwat Nobyembre 27 ha Tagoloan, Misamis Oriental. Sobra pito katuig nga napriso hi Mapano ngan nakagawas la hadton 2016 agud makapartisipar ha erestorya pankamurayan ha Norway. Nagpahuway na gihapon hi Mapano tikang han ginpabagsak han rehimen Duterte an erestorya pankamurayawan ngan nagtrabho ha nasering nga kumpanya. Iginkakabarak-an han Philippine Ecumenical Peace Platform an patraydor nga pag-aresto kan Mapano nga nagpailarum na ha programa han pagsurender ngan "rekonsilyasyon" ha reaksyunaryo nga estado. AB

Patay nga lawas han mangaraway, ginhimo nga tropeyo

GINTAMASTAMASAN HAN ARMED Forces of the Philippines (AFP) an patay nga lawas ni Jevilyn Cullamat, mangaraway han Bagong Hukbong Bayan (BHB) nga napatay ha usa nga engkwentro ha Marihatag, Surigao del Sur hadton Nobyembre 28. Iginpasamwak han mga sundalo han 3rd Special Forces Battalion an usa nga ritrato ha midya ngan *social media* diin nakikita an iya patay nga lawas nga baga hin tropeyo han nagparitrato nga mga sundalo ha iya talikuran.

Hi Cullamat pudo nga anak ni Bayan Muna Rep. Eufemia Cullamat. "Higugmaon ko an akon anak nga naghigugma ha nasud. Iginrararakudako ko hiya. Bayani hiya han mga Lumad ngan han bug-os nga nasud," sering han iya iroy.

Talapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud an pagtamastamas ha patay nga lawas ngan pambabastos ha pamilya han napatay. Gin-gagamit ini para ha mali-

syoso nga *red-tagging* ha Bayan Muna ngan nag-iinsister an NTF-ELCAC nga igsalikway hini an komunismo ngan armado nga pakig-away. Ginriwahan ini han Bayan Muna ngan nanawagan nga resolbahon an mga gamot han armado nga sumpakiay.

Diri na bag-o an sugad hini nga nga hinimuan han AFP. Hadton Mayo 13, iginbalandra han 23rd IB ha butnga han tawuon nga komunidad

ha Gingoog City an mga lawas han 10 nga Pula nga mangaraway nga namatay ha panmomba hini. Ginpapiha han mga sundalo an mga residente ngan iginpakita ha ira an mga kunot ura-ura nga mga patay nga lawas.

Ha Davao del Sur hadton Abril 2018 ginpatay hi Jhun Marck Acto, 15 anyos, ngan usa pa nga 16-anyos ha Barangay Manila de Bugabos, Butuan City hadton Nobyembre 2019, ginkuhaan hin ritrato ngan ginpagawas nga mga kaapi han BHB.

Puno ura-ura hin sugad hini nga pagtamas-tamas ha mga patay nga lawas han mga sibilyan ngan mga mangaraway nga ginpatay han mga sundalo an mga *website* ngan akawnt ha *social media* han AFP. AB

Bag-o nga panganak nga aktibista, 4 nga iba pa, gin-aresto ngan gin-akusahan nga kaapi han BHB

Gindakop an aktibista nga hi Amanda Lacaba Echanis ngan an iya usa kabulan nga anak ha iya gin-uukyan nga balay ha Barangay Carupian, Baggao, Cagayan hadton Disyembre 2. Hi Echanis kaapi han Amihan ngan nag-oorganisa han mga kababayin-an nga parag-uma.

Presente nga nakadetiner hi Echanis ha Camp Adduro, Tuguegarao basar ha hinimu-himo nga kaso han *illegal possession of firearms and explosives*. Anak hiya han ginpatay nga konsultant han National Democratic Front of the Philippines nga hi Randall Echanis.

Sigon ha Karapatan, mayda mga ginbaydan an National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-ELCAC) agud magin "testigos" kontra kan Echanis. Ha pareho nga barangay, kadungan nga ginrekisa an balay ni Isabelo Adviento, tagapangulo han Danggayan-Kilusang Magbubukid ng Pilipinas.

Gin-aresto liwat han pulisya basar ha mga hinimu-himo nga kaso nga rebelyon an organisador han unyon ha transportasyon nga hi Jose Bernardino ha Sapang Maisac, Mexico, Pampanga hadton Disyembre 4.

Kadungan hini, gin-aresto ha kaso nga *illegal possession of firearms and explosives* hi Marilou Tan ha San Roque, Tinambac, Camarines Sur. Pareho kaagahon ginhimo an operasyon.

Ha Albay, gin-aresto an 72-anyos nga parag-uma nga hi Ronaldo Ogama ha iya balay ha Barangay Batbat, Guinobatan hadton Nobyembre 17. Gin-akusahan hiya nga kaapi han BHB.

Ha Kitaotao, Bukidnon, gin-aresto ngan gintortur han 16th IB an 17-anyos nga parag-uma nga hi Ruben Dano hadton Nobyembre 19 ha Barangay Balangigay. Kahuman hini, gin-tortur han 16th IB an unom nga minoriya nga parag-uma ngan lagas nga hi Carlito Sordilla.

Ha Surigao del Norte, gin-aresto han 29th IB hi Datu Danilo Kalinawan ha Barangay Cawilan, Tubod hadton Disyembre 2 hin kaagahon.

Waray pa hiya mahiagian han iya pamilya tubtub yana.

Upat nga babaye nga residente han Maysapang, Barangay Ususan, Taguig City an gin-aresto kahuman pugngan an panrekisa han armado nga mga maton han R-II Builders ha lugar. Maiha na nga mayda tarhug an kompaniya nga idemolis an nasering nga komunidad.

Masaker ha South Cotabato. Duha nga Pula nga Mangaraway nga waray ha kapas umato an ginpatay han 5th SFB ngan PNP ha Situyo Kibang, Barangay Ned, Lake Sebu, hadton Disyembre 2, alas 4:30 han kaagahon.

Ginkilala an mga biktima nga hira Romeo Libron (Ka Melvin), 60, ngan Ka Sarge. Ginpatay liwat han mga pasista an tulo nga sibilyan nga bumisita hiton nga adlaw, kaupod an asawa ni Ka Melvin.

Pagpatay. Ginpusil ngan napatay an purok lider nga hi Ignacio Moraca Arevalo han lokal nga pulis ngan 29th IB ha Barangay Mat-i, Surigao City hadton Nobyembre 25. Lider han Nagkahiusang Gagmayng Minero hi Arevalo.

Ginpatay liwat han PNP-Sison hi Josefino "Lalo" Calang, usa nga negosyante, dapit alas-12 han gab-i han Nobyembre 26. Gin-akusahan hiya nga kaapi han milisya han katawhan han BHB.

Panmomba. Makapira kabeses nga gin-istraping ngan tulo kabeses nga ginkanyon han AFP Northern Luzon Command an Barangay Lawak Langka, Mangatarem, Pangasinan hadton Nobyembre 24. Pira kaadlaw nga naparalisa an pakabuhi han mga residente tungod hini.

Naghulog liwat hin pito nga bomba ngan nag-istraping an 29th IB ha mga komunidad ha Santiago, Agusan del Norte hadton Nobyembre 25. AB

Waray maupay nga plano para ha pagbabakuna

DARAHUNON NI RODRIGO Duterte an paghuhulat ha bakuna komo estratehiya agud makaalinggawas ha pandemya nga Covid-19. Sige an iya paghinambog han plano nga babakunahan an 75% tubtub 80% han populasyon ha Pilipinas. Sugadpaman, waray hini maupay nga plano han pagpalit, pagpreserbar ngan distribusyon para hini. Waray pa liwat kuno pondo an gubyrno ngan igintapod ha pribado nga sektor an pagpalit han mga ginkikinahanglan nga dosis.

Tikang Nobyembre, susrunod an pag-anunsyo han "czar" ha bakuna nga hi Gen. Carlito Galvez ha plano nga pagpalit han Pilipinas han mga bakuna tikang ha dagko nga kompaniya han parmasiyutika. Sige an saad niya nga maabot ha Pilipinas an bakuna ha una o diri ngani ha ikaduha nga kwarto han tuig 2021.

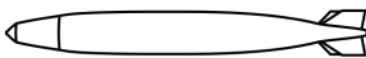
Buaw an mga patapod hini tungod kay una, diri pa human an *testing* han kadam-an han mga bakuna, ngan ikaduha, limitado an ihap han bakuna nga igin-alutaga han dagko nga kompaniya ha gudti nga nasud sugad han Pilipinas. An ginpirmahan pa la ni Duterte yana an pagtugot han paggamit han nasering nga bakuna ha mga sitwasyon nga gipit (*emergency-use*) tikang Enero 2021.

Kalakip ha mga ginrarakudako han rehimen an plano hini nga pumalit hin 50 milyon kadosis han bakuna tikang ha Sinovac (China) ngan 2.6 milyon nga dosis tikang ha AstraZeneca (UK). Nag-aaro pa la hin permiso an duha nga kumpanya agud paghimo hin *testing* ha nasud. AB

11 TAON

mula nang maganap ang **masaker ng 58 mamamahayag sa Maguindanao**

noong **Nobyembre 23, 2009** ngunit wala pa ring hustisya ang kanilang pagkamatay. **Walo lamang sa 48 kinasuhan** ang hinatulan ng korte.

\$18 M

halaga ng mga armas at bomba na ibinigay ng US sa AFP

noong Nobyembre. Kinabibilangan ito ng **100 TOW-2A misayl, 12 Improved Target Acquisition System** at **24 MK-82 na bomba.**

P33 B

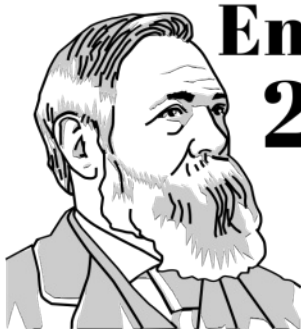
"nakatagong" pondo

sa **Philippine International Trading Corporation** at pinatutubuan ng interes para **kurakutin** ng mga upisyal at heneral ng AFP.

P66 B

sobrang siningil ng **Meralco** sa mga konsyumer nito

mula pa **2011** dulot ng **sobrang pagdedeklara ng biniling elektrisidad** mula sa **sarili nitong mga planta** ng enerhiya.

Engels 200

Ipinagdiwang ang ika-200 kaarawan ni **Friedrich Engels** noong **Nobyembre 28**

katuwang ni Karl Marx sa pananaliksik at pagsusulat ng pinakamahahalagang aralin ng kilusang komunista.

P88 BILYON

PNP *bonus at cashgift*

VS.

P0

Hazard at special pay ng mga duktur at nars

-54%

ang pagbagsak ng *consumer confidence*

o dami ng mga Pilipino na nagsabing hindi sila gagasta sa susunod na mga buwan dulot ng kawalang-katiyakan sa sahod, kita at trahaho.

20%

ng mga manggagawang nawalan ng trabaho sa pandemya

ang hindi na makapapasok sa ibang trabaho, ayon sa World Bank. Isa sa bawat apat na Pilipino (o 25%) ang nagsabing wala pa rin silang trabaho noong Agosto.

Paglapay han Cuba han pandemya

Una ha duha-nga-serye nga artikulo kasumpay han nalalain nga baton han estado ngan katawhan han Cuba ha pandemya nga Covid-19.

Yawe ha kadaugan han Cuba ha pag-atubang ha pandemya nga Covid-19 an nasyunal nga sistema nga pankalibugan hini nga waray bayad, para ha ngatanan, abot an 100% han populasyon, nakabasar ha primarya nga pag-aataman ha kalibugan ngan gindudumara han dekalidad nga mga doktor ngan nars ha komunidad. Usa an Cuba ha mga nasud nga madagmit nga nakatalwas ha pandemya.

Temprano nabug-os ngan napa-undan an nasyunal nga plano han Cuba kontra ha Covid-19. Enero pala, mayda na nasyunal nga estratehiya an nasud nga nakadiseno para ha ngatanan nga ahensya han guberno ngan mga pankatilingban ngan pan-komunidad organisasyon. Ginbug-os hini an Temporal National Group nga ginpangunahan han presidente han nasud nga hi Miguel Diaz-Canel Bermudez. Adlaw-adlaw hini nga gin-eebalwar an nasyunal nga sitwasyon ngan nagpagawas hin mga klaro nga direktiba. Ha mga teritoryo, ginbuhi an mga konseho ha depensa agud ipatuman an plano subay ha partikular nga kinaiya han lokalidad. Gintukod an Technical National Group, nga ginpapamunuan han sekretaryo han Ministry of Public Health, para ha adlaw-adlaw nga implementasyon han mga programa hini.

Paglikay nga matapanan han bayrus ngan pag-aataman han mga natapanan ha balitang han komunidad an nagin pankabug-usan nga pagresponde han nasud. Aada ha unahan hini an programa nga *family*

doctor (mga doktor nga nag-espesyalisa ha pagsubaybay ha panlawas han mga indibidwal tikang ha pag-anakan ngadto ha kalagas) nga nakabase ha mga lokalidad. Ginsisiguro hini nga balitang an mga pitad agud makalikay ha bayrus, maataman an mga natapanan ngan maipatum an dirudiretso nga sarbeylans han mga sakit. Ini nga lokalisado nga sistema paspas nga nakahatum ha mga sitwasyon nga mayda tigda nga pagdamo han ihap han mga natapanan. Mayda ini kapas nga maghatag hin espesyalisado o pan-hospital nga pag-aataman kun ginkinhanglan tungod kay hiluag an latag han mga klinik ngan hospital ngan ha hitaas nga kalidad nga kahibaruan han mga doktor ngan nars.

Mayda siyam nga doktor ha kada usa kayukot nga residente ha Cuba. Usa ha pinakahitaas nga tantos han ihap han doktor ha ihap han pasyente ha bug-os nga kalibutan (kasunod ha Qatar ngan Monaco). Mayda 485,000 nga trabahador nga pankalibugan an nasud ha

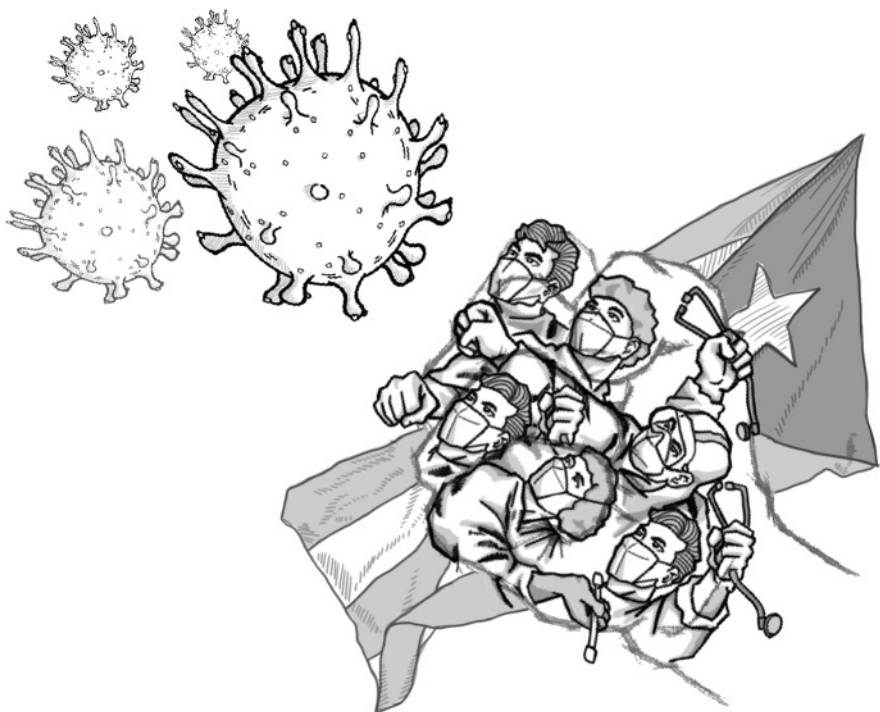
kabug-usan. (An Pilipinas, ha luyo nga bahin, mayda la usa nga doktor ha kada 33,000 nga indibidwal).

Ginseguro han Cuba nga makontrol an pagsamwak han bayrus pinaagi han aktibo nga pagbiling han mga natapanan, pagkadto mismo ha mga balay han 100% han populasyon, ngan paghatag hin espesyal nga atensyon ha mga bulnerable nga grupo. Ginhimo an suso nga pagsubaybay han 10,000 nga klinik ha balitang-komunidad, 449 nga klinik ha balitang-munisipalidad, 150 nga hospital ngan 12 nga institusyon ha pangaliskay. Ginpabulig han estado an 28,000 nga estudyante han mga unibersidad, labina an mga estudyante han mga medikal nga siyensya para ha pagbalay-balay. Pinaagi hini, temprano natudlok an mga lugar nga mayda impeksyon, ngan nahimulag an posible nga matapanan nga mga residente, kaupod an ira mga nahikatapo nga mga indibidwal.

Waray makatalwas an Cuba ha pagpatuman han mga kinahanglanon nga paghuhugot. Usa hini an temporaryo nga pagserra han nasud ha mga turista tikang Abril 2 ngan pagmando han pagsusul-ot hin *face mask* ngan *social distancing*. Agosto na hin utro abrihan han Cuba an iya mga paluparan ngan pantalan.

Ginpahiluag han Cuba an kapas hini ha *testing* ha tantos nga usa ha kada lima nga Cuban. Libre nga ginataman han estado an 115,000 nga mga indibidwal nga natapanan ngan ginsususpetsahan pa la nga matapanan ngan an ira mga nahikatapo ha mga gintukod nga *isolation facility*. Lima kaporsyento la hini an nadayunan nga natapanan han bayrus. Grabe kadako han gin-gastos tikang ha nasyunal nga pondo kundi waray mag-araba an estado. Subay pa ha president han nasud, usa nga "diri magbabag-o nga prinsipyo" han estado an pagtagad ha kada kinabuhi han molupyo hini komo "prinsipal nga bahandi" han nasud.

Ginpakusog han Cuba an mga hospital. Ginsakob dinhi an ngatanan nga nagpositibo ngan ginseguro an iba pa nga mga ginkinhanglan nga gamit sugad han *ventilator*.

Nag-alutaga an nasud hin 20 nga hospital, 5,000 nga kama ngan 447 nga kama para ha *intensive care* han mga natapnan han bayrus.

GINBUG-OS an grupo han mga eksperto ngan siyentista agud maghimo hin mga siyentipiko nga pag-aram ha mga klinikal nga proseso ngan pagpauswag han mga protokol ngan pangaliskay han mga produkto ngan tambal. Abante an industriya ha parmasyutika ngan *biotechnology* han nasud ngan may kapas ini ha pangaliskay ngan pagmanupaktura. An ngatanan nga ira pangaliskay, *testing* ngan imbestigasyon abyerto nira nga iginpapasaro ha kalibutan ngan poyde mabasa han hin-o man ha ira mga panmedikal nga mantalaan. Kabaliktaran hini an parumbaay, pagsikretohay ngan pangawat han impormasyon han mga imperyalista nga nasud ngan monopolyo nga kompaniya ha parmasyutika.

HADTON Oktubre, hul-os na nga gin-abrehan an mga paluparan ngan kadam-an han mga lugar ha Cuba para ha mga turista ngan ha hin-o man nga karuyag bumisita. (Una na ini nga gin-abrehan hadton Agosto kundi temporaryo nga ginsadhan an mga mayor nga paluparan, kadungan an Havana nga kapitolyo han nasud, han humitaas an ihap han impeksyon ha ikaduha nga higayon.) Hadton Septyembre 1 nag-abre an mga eskoylahan ha ngatanan nga lebel agud igpadayon an nautod nga pag-aram han mga estudyante. Labot ha Havana, maiha na nga bumalik ha ordinaryo nga kinabuhi an katawhan.

HADTON Disyembre 2, nakalista ha ika-126 ha 185 nga nasud nga pinakaapektado han pandemya an Cuba. Masobra 8,000 an nahidokumento nga natapnan han bayrus, diin 7,600 na an nahuwasan ngan 136 an namatay. Haros 600 an aktibo nga kaso, pero upat la an kritikal. Sobra usa kamilyon nga *test* an ginhimo hini ha populasyon. AB

250 kamilyon, nagprotesta ha India kontra neoliberalismo

IGINLANSAR HA MAGKALAIN-LAIN nga estado han India hadton Nobyembre 26 an pinakadako nga nairekord nga nasyunal nga welga ha kasaysayan han kalibutan. Bisan nakada an restriksyon han *lockdown*, nagwelga an masobra 250 kamilyon nga katawhan ha pangunguna han 10 nga unyon ha pagtrabaho ngan mga organisasyon han mga parag-uma agud kundinaron an mga neoliberal nga reporma nga iginpapatuman ni Prime Minister Narendra Modi kakunsabo an imperyalismo nga US ha butnga han pandemya. Ginbalabgan han mga nagwelga an mga riles han tren ngan an mga prinsipal nga ruta ha transportasyon han mga estado ha nasud, ngan gin-undang an produksyon ha mga pabrika. Igindungan an protesta ha paghinumdom han Adlaw han Batakan Balaud han India.

Kaupod han mga nagprotesta an masobra 12 kamilyon nga parag-uma tikang ha mga estado ha norte nga parte han India nga nagmartsa ngadto ha Delhi. Dara han mga parag-uma an masobra 96,000 nga traktor nga ira gin-gagamit ha pag-uma. Kaupod han mga nagmartsa an 10,000 nga mga kababayinan nga tikang pa la ha distrito han Punjab.

Prinsipal nga panawagan han mga nagwelga an pagbasura han mga balaud nga nagtanggap ha pagtalaan han nasyunal nga presyo han mga produkto ha agrikultura, ngan pribatisasyon han mga empresa nga gintatag-iyahan han estado. Panawagan liwat nira an pagpatuman han mga programa agud ipasulong an kaupayan han mga trabahador ha kabaryuhan ngan pagpahiluag han ayuda para ha mga molupyo nga apektado han pandemya nga Covid-19. Ginpirmahan han hiluag nga nagkakaurusa nga prente an pito nga pinakabatakan nga demanda.

Presente nga ginlalarbo hin grabe nga resesyon an India durot han pandemya. Sigon ha pinakaurhi nga sumat, linuros an *gross domestic product* (GDP) hini hin 24% samtang ada ha 27% naman an tantos ha disempleyo ha nasud. AB

Protesta ha Guatemala kontra neoliberalismo

YUKUT-YUKOT NGA KATAWHAN an nagprotesta ha Guatemala City, Guatemala hadton Nobyembre 21 kasunod han pagpasa han Kongreso ha nasyunal nga badyet. Agud ipakita an ira kangalas ha dagko nga iban ha badyet ha kalibsugan ngan edukasyon, ginsunog han mga raliyista an parte han bilding han Kongreso. Nagdara liwat hira hin gilolina komo simbolo han ira pagtipa. Yukut-yukot liwat an nagprotesta ha iba pa nga mga sentro nga syudad ngan bungto agud ipanawagan an pagbasura ha badyet ngan pagpabul-iw ha pwesto han mga kurakot nga mga upisyal han gubyerno.

Ginsukna nira an pagprayoritisa ni Pres. Alejandro Giammattei ha paglalatag hin dagko nga proyekto ha imprastraktura imbes nga unahon an mga pan-katilingban ngan pakabuhi nga serbisyo han mga molupyo ha butnga han Covid-19 nga pandemya. Hini nga mga naglabay nga bulan ginbay-og liwat an nasud hin duha nga magkusog nga bagyo.

Protesta ha France kontra pasismo

MASOBRA 50,000 AN nagtirok ha magkalain-lain nga sentro nga syudad ha France hadton Nobyembre 28 agud suknaon an matalumpiguson nga *security bill* nga iginratsada ni Pres. Emmanuel Macron. Igindidiri han nasering nga proposisyon an pagritrato o pagbidyo ha mga pulis ngan pahuhugton hini an mga mekanismo ha paniniktik han estado ha katawhan. Usa kasemana antes hini, masobra 500,000 an nagprotesta kahuman sumamwak an bidyo han pangastigo han tulo nga pulis ha Itom nga musikero nga hi Michel Zecler ha Paris. Nagpapadayon an mga protesta hasta yana bisan pa nagpahayag na an rehimen ni Macron nga babawion niya an nasering nga proposisyon.